

Bresson. *Pickpocket*. L'argent

Xavier Flores

Pickpocket

A ls vuitanta dos anys Bresson roda la seva darrera pel·lícula —*L'argent*, 1983— basada en una obra de Tolstoi, que li va permetre prosseguir plasmanant allò essencial de les coses i de les persones, dintre d'una carrera que es desmarca pràcticament, des dels seus inicis del treball dels directors de la seva generació.

La càmera de Pasqualino de Santis s'encarrega de recollir la peripècia del jove que, després de rebre un bitllet fals, veu com la seva vida es precipita pausadament però inexorablement cap a la seva destrucció —l'argent..

Amb un rigor que no sorprèn en Bresson, assistim a un procés que ens convida a mirar sense premeditacions les imatges amb què —aquest catòlic acusat de jansenista— ens torna l'interès per a una manera de tractar i de veure el cine.

L'evolució que el cinema de Bresson sofreix a partir de les seves primeres obres i que d'alguna forma adquireix carta de naturalesa amb *Pickpoc-*

ket, és segurament el més suggeridor del cinema francès fins avui dia.

Sense que fossin autèntiques adaptacions tant *Le journal...* i *Un condamné...* així com les dues primeres pel·lícules tenen una base literària, que Bresson tracta de forma que no li prescruin la pel·lícula.

Si bé és a *Pickpocket* quan adquireix aquest to reconegut de la seva veu. Bresson s'independitza de tractaments literaris, de diàlegs emfasitzats, d'interpretacions dramàtiques, de psicologies de personatges i converteix la seva escriptura en un mecanisme que distancia l'espectador de les convencions tradicionals i acceptades de la forma filmica, sense que això representi una revolució o el rebuig d'un tipus de cinema que ell ja no freqüentaria.

Es diria que allò que realment aconseguix Bresson és "refusar" amablement cada una de les eines i mecanismes tant literaris com teatrals i fins i tot cinematogràfics tradicionals que no necessita per a l'elaboració del seu discurs. Bresson refusa emprar

tot allò que l'aparti d'una forma d'exposar la realitat a la qual ell no renuncia.

El cèlebre estil de Bresson —encara que ell ho solventàs dient que tot allò que no és tècnica és estil— es podria resumir en aquesta renúncia que aconseguix deixar escoltar la seva veu única. Una veu que ha trobat el to adequat al seu discurs, i que no és una recerca dissimulada d'un lloc privilegiat a l'olímp dels consagrats inaprehensibles.

Precisament l'austera grandesa de Bresson es basa a trobar no un camí, sinó una postura que li permet endinsant-se amb més propietat en el seu cinema i escollir sense pretensions la distància més còmoda perquè es moguin els seus personatges i perícies.

Des de *Pickpocket* fins a *L'argent* la pintura de Bresson va traduïnt al llenç una cada vegada més coherent aplicació dels principis que ens faciliten obertament la comprensió de la seva obra sense la necessitat d'intermediaris oficials.

La redempció de l'individu, —com a discurs que vigila la seva obra— encaixa amb aquesta mena d'ascetisme quotidià que desprèn el tractament de les seves imatges, la convicció que estam en

mans de l'atzar i de la casualitat i que pràcticament —Bresson dixit— no aconseguim distanciar-nos de res, ja que als onze anys tot està ja decidit i predeterminat en els seus grans trets— són els eixos del discurs que teixeixen pràcticament tota la seva obra.

Bresson es cartejà durant anys amb un sacerdot, en un període en el qual la vida i obra de Sant Ignasi de Loiola seria la base de la seva pròxima pel·lícula, com descobreix i recull Víctor Erice en un article sobre el francès de l'any 2000.

L'argent és la culminació escrupolosa i pacient del rigor invisible en la posada en escena d'un autor que viatja per territoris comuns amb un equipatge tan precís com lleuger. Una austeritat calculada que no li impedeix veure amb nitidesa el món que l'envolta —i al qual pertany— mostrant-ne les lleis i les claus que hi dominen d'una manera infal·lible.

A l'època de l'aterratge i eclosió de la *nouvelle vague* i la saturació de discursos d'avantguardes en el camp literari, teatral o cinematogràfic, la irrupció tranquil·la de *Pickpocket* l'any 1959 ho trobaríem avui en dia com una explosió controlada dintre del cinema francès i europeu del moment. ■

L'argent

